

Γεωργογιάννης Παντελής

Καθηγητής Πανεπιστημίου

Αναλογικό εκλογικό σύστημα ή δημοκρατία για τον πολίτη;

**Μια εμπειρική έρευνα εκλογικών αποτελεσμάτων
στους βαθμούς διοίκησης της Ελλάδας
και της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Περίληψη

Στην παρούσα έρευνα εξετάζονται οι εφαρμογές της έννοιας της αναλογίας στην καθημερινή ζωή και διατυπώνονται οι μονάδες δημοκρατίας, όπως αυτές βρίσκουν εφαρμογή στη δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας και στα σύγχρονα πολιτικά συστήματα. Με βάση τις μονάδες δημοκρατίας, οι οποίες αποτελούν βασικές αρχές της, διερευνάται κατά πόσο η εφαρμογή του αναλογικού εκλογικού συστήματος στα σύγχρονα πολιτικά συστήματα αποτελεί δημοκρατική διαδικασία. Για το σκοπό αυτό εξετάζονται τα εκλογικά αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων, περιφερειακών ενοτήτων, εθνικών εκλογικών περιφερειών και ευρωπαϊκών εκλογικών περιφερειών.

Λέξεις- κλειδιά: αναλογία, αναλογικό εκλογικό σύστημα, μονάδα δημοκρατίας, πολιτικό σύστημα

Abstract

In this paper we examine the applications of the analogy concept in everyday

life and we formulate the democracy units as are applicable in the democracy of ancient Athens and the modern political systems. Based on the democracy units, which are the basic principles of democracy, we explore whether the application of proportional representation in the modern political systems is a democratic process. For this purpose, we examine the latest election results at a level of municipal units, regional units, national electoral districts and European electoral districts.

Keywords: analogy, proportional representation, democracy unit, political system

1. Θεωρία

1.1. Αποσαφήνιση εννοιών

1.1.1. Ανάλογος – αναλογικός

Το επίθετο «αναλογικός» είναι αποτέλεσμα μιας διαδικασίας εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Αρχαιότερος πρόγονος αυτής είναι το «ανάλογος», το οποίο προέρχεται από τη σύνθεση των αρχαίων ελληνικών λέξεων *ανά* + *λόγος* και σημαίνει *σύμμετρος, αντίστοιχος προς την αξία ή την ποιότητα*¹. Ο Πλάτων χρησιμοποιεί το ουσιαστικό «ανάλογον» και εννοεί το σύμμετρο, το σύμφωνο, ενώ από τον Αριστοτέλη χρησιμοποιείται το επίρρημα που υποδηλώνει τη συσχέτιση με κάτι άλλο².

Μετεξέλιξη του «ανάλογος» είναι το επίθετο *αναλογικός* –ή –ό, που υποδηλώνει αυτό που στηρίζεται στην αναλογία, που σχηματίζεται ή που υπολογίζεται σε αναλογία με κάτι άλλο, ή που σχηματίζεται από την επίδραση άλλου³.

Στα σύγχρονα πολιτικά συστήματα εφαρμόζεται το *αναλογικό εκλογικό σύστημα*, σύμφωνα με το οποίο ο αριθμός των βουλευτών που εκλέγονται σε κάθε περιφέρεια είναι ανάλογος με τις ψήφους που πήρε κάθε κόμμα. Επιπρόσθετα, χρησιμοποιείται και ως ουσιαστικό «*αναλογική*» για να υποδηλώσει το αναλογικό εκλογικό σύστημα⁴.

1.1.2. Ισοδύναμος

Το επίθετο *ισοδύναμος* –η –ο είναι σύνθετη λέξη, που προέρχεται από την ένωση

1 Τεγόπουλος-Φυτράκης (1995), *Ελληνικό Λεξικό*, Λήμμα *ανάλογος*, Αθήνα: Αρμονία, σ. 50.

2 http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/tools/liddel-scott/search.html?lq=%E1%BC%80%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82

3 http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82&dq=

4 http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82&dq=

των συνθετικών *ίσος + δύναμις* και υποδηλώνει αυτόν που έχει ίση δύναμη ή ίδια αξία με κάποιον άλλο⁵. Πρόκειται για λέξη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται στη νέα ελληνική με την ίδια ερμηνεία. Από το *ισοδύναμος* προκύπτει το ρήμα *ισοδυναμώ*, που σημαίνει «έχω την ίδια σημασία ή επιφέρω το ίδιο αποτέλεσμα, είμαι ίσος με κάποιον άλλο ή αντίστοιχός του» και το ουσιαστικό *ισοδυναμία*, με το οποίο εννοείται «το να διαθέτει κανείς ή κάτι μια ιδιότητα (δύναμη, σημασία, αξία, περιεχόμενο κ.λπ.) στον ίδιο βαθμό με άλλον»⁶. Για παράδειγμα, το δικαίωμα είναι μια αξία. Οι άνθρωποι ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας κ.λπ. έχουν τα ίδια δικαιώματα. Η πολιτική ψήφος είναι επίσης μια αξία, η οποία έχει την ίδια βαρύτητα για κάθε πολίτη, ανεξαρτήτως μορφωτικού, κοινωνικού, οικονομικού κ.λπ. επιπέδου. Κατά συνέπεια, στον πολιτικό στίβο, η ψήφος κάθε πολιτικού που συμμετέχει σε ένα οποιοδήποτε πολιτικό σώμα, π.χ. δημοτικό συμβούλιο, περιφερειακό συμβούλιο, κοινοβούλιο, έχει την ίδια πολιτική δύναμη ανεξάρτητα από τον αριθμό των ψήφων που πήρε κατά την εκλογή του.

1.1.3. Δημοκρατία

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδας, «θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία και όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και ασκούνται όπως ορίζει το σύνταγμα»⁷. Με άλλα λόγια, η δημοκρατία είναι ένα πολιτικό σύστημα, στο οποίο η εξουσία πηγάζει από το λαό για το λαό⁸. Κατά πόσο αυτό ισχύει στην πραγματικότητα και σε ποιο βαθμό μένει να αποδειχθεί. Για την παρούσα ομιλία, «δημοκρατία είναι το πολίτευμα στο οποίο ο πολίτης είναι ισότιμο και ισόνομο μέλος της κοινωνίας και παράλληλα διαμορφωτής και ρυθμιστής των πολιτικών διαδικασιών»⁹.

1.2. Εφαρμογές της έννοιας της αναλογίας στην καθημερινή ζωή

Θα ήταν ενδιαφέρον στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας να διερευνήσουμε κατ'αρχήν τις πιθανές και δυνατές εφαρμογές της αναλογίας στην καθημερινή ζωή.

Η έννοια της αναλογίας βρίσκει εφαρμογή σε κάθε έκφανση της καθημερινής ζωής όπως την ηλικία, το φύλο, το επάγγελμα, τη μόρφωση, το βαθμό, το μέγεθος, την ποσότητα, την οικονομία κ.λπ., εκφράζοντας μια σχέση σύγκρισης μεταξύ ατόμων, αντικειμένων ή καταστάσεων ως προς κάποιο από αυτά τα χαρακτηριστικά.

5 Φραγκούλης, Α. (2005), *Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής*, Λήμμα *ισοδύναμος*. Αθήνα: Πατάκης, σ. 379.

6 Μπαμπινιώτης, Γ. (1998), *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, Λήμματα *ισοδύναμος* – *ισοδυναμώ* – *ισοδυναμία*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε., σ. 791.

7 Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 2, § 3, όπως διαμορφώθηκε από την Ζ' Αναθεωρητική Βουλή στις 6/4/2001.

8 Schmidt, V. A. (2006), *Democracy in Europe. The EU and National Politics*. Cambridge.

9 Γεωργιάννης, Π. (2012), *Ελλήνων Πολιτεία – Άμεση Διαδραστική Δημοκρατία. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Διάδραση, σ. 43.

Η εκπαίδευση, για παράδειγμα, εφαρμόζεται στους μαθητές με βασικό κριτήριο την ηλικία, που σημαίνει ότι διαφέρει ανάλογα τις διαφορετικές δυνατότητες κάθε ηλικίας. Οι μαθητές εκπαιδεύονται σε ένα ηλικιακά διαβαθμισμένο εκπαιδευτικό σύστημα, κατά το οποίο η υποχρεωτική σχολική ζωή ενός μαθητή ξεκινά στα 4-5 έτη με την εγγραφή του στο νηπιαγωγείο και ολοκληρώνεται στα 15-16 με την αποφοίτησή του από το Γυμνάσιο. Η διδακτέα ύλη προσαρμόζεται ανάλογα με τις μαθησιακές δυνατότητες που προσφέρει κάθε ηλικία έτσι ώστε να είναι αποτελεσματική η διδασκαλία της και να επιτυγχάνεται το μεγαλύτερο όφελος για τον εκπαιδευόμενο. Διαφαίνεται, λοιπόν, ότι στη μαθησιακή διαδικασία η εφαρμογή της αναλογίας είναι επιβεβλημένη, γιατί προσδιορίζεται από τις μαθησιακές δυνατότητες των μαθητών και οδηγεί στα καλύτερα αποτελέσματα.

Κατά τον ίδιο τρόπο, στον τομέα της υγείας, μιας ιατρικής γνωμάτευσης έπεται ανάλογη- αντίστοιχη θεραπευτική αγωγή, η οποία είναι η ενδεδειγμένη και επιβεβλημένη για την καταπολέμηση της συγκεκριμένης ασθένειας και την επιτυχή αποθεραπεία του ασθενή. Διαφαίνεται κι εδώ ότι η θεραπευτική αγωγή είναι ανάλογη της ασθένειας και ότι η μη εφαρμογή της όχι μόνο δεν θα θεραπεύσει τον ασθενή αλλά θα επιδεινώσει την κατάσταση της υγείας του ή ακόμη και θα θέσει σε κίνδυνο τη ζωή του.

Γίνεται, λοιπόν, σαφές ότι σε ό,τι αφορά τα άτομα, η αναλογία βρίσκει εφαρμογή και είναι απαραίτητη στην εκπαίδευση, στην υγεία, στο χώρο εργασίας, στη μισθοδοσία, στην οικονομία αλλά και σε κάθε πτυχή της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η αναλογία προϋποθέτει την ύπαρξη διαφορετικότητας και βρίσκει εφαρμογή σε όλες σχεδόν τις εκφάνσεις της καθημερινής ζωής μεταξύ διαφορετικών υποκειμένων, καταστάσεων ή αντικειμένων.

Τι συμβαίνει με την εφαρμογή του αναλογικού συστήματος στη λειτουργία των πολιτικών συστημάτων θα το δούμε στο επόμενο κεφάλαιο.

1.3. Μονάδες δημοκρατίας στη Δημοκρατία της Αρχαίας Αθήνας

Η δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας δημιουργήθηκε ως απόρροια της εξέλιξης της επιστημονικής και πολιτικής σκέψης της εποχής. Σε αυτήν οι πολίτες, παρά τις ατομικές τους ιδιαιτερότητες όσο μεγάλες κι αν είναι, εξισώνονται απέναντι στο νόμο και η ψήφος κάθε πολίτη έχει την ίδια ισχύ με την ψήφο οποιουδήποτε άλλου. Στο γεγονός αυτό οφείλεται το αρχικό όνομα «ισονομία» που έδωσε ο Κλεισθένης στο πολιτικό σύστημα που πρότεινε στους Αθηναίους. Έτσι ο πολίτης στη δημοκρατία έχει την ίδια αξία με οποιονδήποτε άλλο, ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά της προσωπικής του ταυτότητας, είναι ίσος μεταξύ ίσων. Όπως, δηλαδή, «*το μέτρο αποτελεί θεμελιώδη μονάδα του μετρικού συστήματος,*

έτσι και ο πολίτης αποτελεί θεμελιώδη μονάδα του πολιτικού συστήματος, αποτελεί δηλαδή μονάδα δημοκρατίας. Και ενώ βασικό χαρακτηριστικό της δημοκρατίας είναι ο σεβασμός των ατομικών ιδιαιτεροτήτων, τα άτομα εξισώνονται απέναντι στο πολιτικό της σύστημα και υπ' αυτή την έννοια μαθηματικοποιούνται»¹⁰ στη λογική $1 = 1 = 1 = \dots = X$ (όπου X το σύνολο των πολιτών), καθιστώντας τους πολίτες ισότιμους απέναντι στο νόμο.

Στο πολίτευμα της αρχαίας Αθήνας διακρίνονται δύο τύποι μονάδων δημοκρατίας:

1. **ο πολίτης**, ο οποίος με την ψήφο του στις τοπικές συνελεύσεις εκλέγει τους αντιπροσώπους του¹¹ και στην εκκλησία του Δήμου ψηφίζει τους νόμους¹² και
2. **η φυλή**, καθώς καθεμία από τις 10 φυλές της Αττικής εξέλεγε στις τοπικές συνελεύσεις 50 αντιπροσώπους για τη Βουλή των Πεντακοσίων, ανεξάρτητα από τον αριθμό των πολιτών που την αποτελούσαν¹³. Με αυτό τον τρόπο υπήρχε ισοδύναμη εκπροσώπηση των 10 φυλών στη Βουλή των Πεντακοσίων. Να σημειωθεί ότι κάθε φυλή κατείχε συγκεκριμένη έκταση στην Αττική κατ' αντιστοιχία με τις σημερινές δημοτικές ενότητες ενός δήμου.

Παρατηρούμε, δηλαδή, ότι οι πολίτες, ως άτομα, παρά τις διαφορετικότητές τους, για το πολίτευμα της Αρχαίας Αθήνας είναι πολιτικά ίσοι και ισοδύναμοι με την ψήφο τους, όπως ακριβώς και οι φυλές, ανεξάρτητα από τον αριθμό πολιτών που τις απαρτίζουν, είναι πολιτικά ίσες και ισοδύναμες στη Βουλή των Πεντακοσίων. Συνεπώς, μονάδες δημοκρατίας μπορούν να υπάρξουν μόνο όταν υπάρχει διασφαλισμένη πολιτική ισοδυναμία των συμμετεχόντων στο πολιτικό σύστημα. Αυτή η πολιτική ισοδυναμία αποτελεί βασική αρχή της δημοκρατίας. Γίνεται λοιπόν σαφές ότι ένα πολιτικό σύστημα το οποίο δεν στηρίζεται στην αρχή της πολιτικής ισοδυναμίας των μονάδων δημοκρατίας είτε σε ατομικό είτε σε επίπεδο συλλογικότητας δεν αποτελεί δημοκρατικό πολίτευμα.

Σε αντιστοιχία με τη δημοκρατία της Αρχαίας Αθήνας στα σύγχρονα πολιτικά συστήματα μπορούμε να διακρίνουμε τους εξής **εν δυνάμει** τύπους μονάδων δημοκρατίας:

- **τον πολίτη**, ο οποίος με την ψήφο του στις Δημοτικές, Περιφερειακές, Κοινοβουλευτικές Εκλογές καθώς και στις Ευρωεκλογές ψηφίζει εκπροσώπους για κάθε βαθμό διοίκησης και
- **τους φορείς του πολιτικού συστήματος**, για παράδειγμα δημοτικές ενότητες, δήμοι, περιφερειακές ενότητες, περιφέρειες, εθνικές εκλογικές περιφέρειες, το ελληνικό κράτος ως εκλογική περιφέρεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

10 Γεωργιογιάννης, Π. (2012), *Ελλήνων Πολιτεία – Άμεση Διαδραστική Δημοκρατία. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Διάδραση, σ. 43.

11 Στεφανόπουλος, Σ. (2004), *Ελλήνων Θέσμις. Πολιτειακές δομές και πολιτικές λειτουργίες στην αρχαία Ελλάδα*. Αθήνα: Λιβάνης, σ. 536.

12 Meyer, Th. (2009), *Was ist Demokratie? Eine diskursive Einführung*, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, p.p. 16-17.

13 *Αθηναίων Πολιτεία*, 21.3 και 43.2.

1.4. Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διαπιστώσουμε αν και σε ποιο βαθμό βρίσκουν εφαρμογή οι μονάδες δημοκρατίες στα σύγχρονα πολιτικά συστήματα που χρησιμοποιούν το αναλογικό εκλογικό σύστημα.

Θα εξετάσουμε, δηλαδή, κατά πόσο οι φορείς των σύγχρονων πολιτικών συστημάτων, όπως οι δημοτικές ενότητες για το δήμο, οι περιφερειακές ενότητες για την περιφέρεια, οι εκλογικές περιφέρειες της επικράτειας για το ελληνικό κοινοβούλιο και οι εθνικές περιφέρειες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, μπορούν να χαρακτηριστούν μονάδες δημοκρατίας, χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα τα αποτελέσματα της εφαρμογής του αναλογικού εκλογικού συστήματος στους Δήμους, τις Περιφέρειες, το Κεντρικό Κοινοβούλιο της Ελλάδας και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. Παρουσίαση αποτελεσμάτων: αναλογικό εκλογικό σύστημα και μονάδες δημοκρατίας

Για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων εφαρμογής του αναλογικού εκλογικού συστήματος στους δήμους, εξετάσαμε τα εκλογικά αποτελέσματα του **Δήμου Αρταίων** ως προς τον αριθμό εκπροσώπων που εκλέγονται ανά δημοτική ενότητα και εκλογικό συνδυασμό. Κατά τον ίδιο τρόπο, αναφορικά με τις Περιφέρειες εξετάσαμε τα εκλογικά αποτελέσματα της **Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας** ως προς τον αριθμό εκπροσώπων που εκλέγονται ανά περιφερειακή ενότητα και συνδυασμό. Τέλος, όσον αφορά το ελληνικό κοινοβούλιο, η εξέταση των εκλογικών αποτελεσμάτων έγινε ως προς τον αριθμό βουλευτών που εκλέγονται ανά **εκλογική περιφέρεια** και πολιτικό κόμμα, ενώ για το ευρωκοινοβούλιο ανάλογα με τον αριθμό βουλευτών που εκλέγεται από κάθε **κράτος-μέλος**. Σε όλες τις περιπτώσεις εξετάστηκαν τα εκλογικά αποτελέσματα των τελευταίων εκλογικών αναμετρήσεων.

2.1. Οι δημοτικές ενότητες του Δήμου Αρταίων ως μονάδες δημοκρατίας με βάση το αναλογικό εκλογικό σύστημα

Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται οι δημοτικές ενότητες του Δήμου Αρταίων και ο αριθμός δημοτικών συμβούλων ανά δημοτική ενότητα, όπως προκύπτουν από τις τελευταίες δημοτικές εκλογές με την εφαρμογή του αναλογικού εκλογικού συστήματος. Οφείλουμε να υπενθυμίσουμε ότι κάθε σύμβουλος, ανεξάρτητα από την πολιτική παράταξη που τον υποστηρίζει, αντιπροσωπεύει στο δημοτικό συμβούλιο τα συμφέροντα της δημοτικής ενότητας στην οποία εκλέγεται.

Ο Δήμος Αρταίων αποτελείται από πέντε δημοτικές ενότητες. Οι τέσσερις δημοτικές ενότητες Φιλοθέης, Αμβρακικού, Ξηροβουνίου και Βλαχερνών

εκπροσωπούνται στο δημοτικό συμβούλιο από 4, 3, 3 και 2 δημοτικούς συμβούλους αντίστοιχα. Αντίθετα, η Δημοτική Ενότητα Αρταίων εκλέγει 21 από τους συνολικά 33 δημοτικούς συμβούλους, δηλαδή διαθέτει την απόλυτη πλειοψηφία στο δημοτικό συμβούλιο. Παρ' ότι οι 21 σύμβουλοι ανήκουν σε διαφορετικές παρατάξεις, εντούτοις όταν πρόκειται για συμφέροντα της ενότητάς τους δεν πειθαρχούν στο κόμμα, αλλά υπερασπίζονται τα συμφέροντά της, για τα οποία εξάλλου εκλέχθηκαν. Αυτό είναι ένα πρόβλημα λειτουργίας της δημοκρατίας, το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή της αναλογικότητας. Παρατηρούμε, δηλαδή, ότι με την εφαρμογή του αναλογικού εκλογικού συστήματος δεν υπάρχει ισοδύναμη πολιτική εκπροσώπηση των δημοτικών ενοτήτων στο δημοτικό συμβούλιο. Το γεγονός αυτό αντιβαίνει την **αρχή της ισοδυναμίας των μονάδων δημοκρατίας**, αφού καθεμία πρέπει να έχει ισοδύναμο αριθμό εκπροσώπων, ανεξάρτητα από τον αριθμό των πολιτών που εκπροσωπούνται και συνεπώς οι δημοτικές ενότητες του Δήμου Αρταίων **δεν αποτελούν μονάδες δημοκρατίας**.

Εκτός των παραπάνω, οφείλουμε να λάβουμε υπόψη ότι κάθε σύμβουλος έχει επιλεγεί από τον αρχηγό του συνδυασμού του για να συμπεριληφθεί στο ψηφοδέλτιο και να λειτουργήσει ως υποψήφιος αντιπρόσωπος των συμφερόντων των πολιτών στο δημοτικό συμβούλιο, **διαδικασία η οποία δεν είναι δημοκρατική**. Οι πολίτες από την πλευρά τους τον ψηφίζουν ως αντιπρόσωπο των συμφερόντων τους, επικυρώνοντας απλώς την απόφαση του αρχηγού του συνδυασμού που τον συμπεριέλαβε στο ψηφοδέλτιο, **διαδικασία η οποία επίσης δεν είναι δημοκρατική**. Μολαταύτα οι σύμβουλοι, ανεξάρτητα από το συνδυασμό στον οποίο ανήκουν, οφείλουν να εκπροσωπούν τα συμφέροντα της δημοτικής ενότητας στην οποία εκλέγονται.

Εφαρμόζοντας το υπάρχον αναλογικό εκλογικό σύστημα, όλοι οι συνδυασμοί εκλέγουν στη δημοτική ενότητα Αρταίων το μεγαλύτερο αριθμό δημοτικών συμβούλων, ενώ ο Δήμαρχος, εκλέγεται από τον συνδυασμό που κέρδισε τις εκλογές.

Πίνακας 1: Αριθμός δημοτικών συμβούλων ανά δημοτική ενότητα και συνδυασμό

Αριθμός Δημοτικών Συμβούλων Δημοτική Ενότητα	Υπάρχον αναλογικό πολιτικό σύστημα						N	%
	Αρτινών ΣυνΕργασία ²	Αρτινών Όραμα	Γέφυρα στο Μέλλον	Ριζοσπαστική Δημοτική Αλλαγή	Λαϊκή Συσπείρωση			
Αρταίων ¹	14	2	2	2	1	21	63,64	
Φιλοθέης	1	1	1	1	0	4	12,12	
Αμβρακικού	2	1	0	0	0	3	9,09	
Ξηροβουνίου	1	1	1	0	0	3	9,09	
Βλαχερνών	2	0	0	0	0	2	6,06	
Σύνολο	20	5	4	3	1	33	100,00	

Από τον πίνακα 1 προκύπτει ότι το δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Αρταίων διαθέτει την απόλυτη πλειοψηφία στο δημοτικό συμβούλιο, γεγονός που φανερώνει πως οι υπόλοιπες δημοτικές ενότητες δεν έχουν καμία ελπίδα σε οποιαδήποτε δημοκρατική διεκδίκηση στο δημοτικό συμβούλιο, αφού αποτελούν μειοψηφία.

Συνάγεται, λοιπόν, ότι ο Δήμαρχος κατά την άσκηση των καθηκόντων του στηρίζεται σε δύο διαφορετικές πλειοψηφίες:

1. στην πλειοψηφία των συμβούλων που προέρχονται από το συνδυασμό που τον υποστήριξε στις εκλογές, δηλαδή στην κομματική πλειοψηφία, που διαθέτει εκπροσώπους σε όλες τις δημοτικές ενότητες και ανέρχονται σε 20, και
2. στην πλειοψηφία των δημοτικών συμβούλων της δημοτικής ενότητας Αρταίων, οι οποίοι ανέρχονται σε 21 εκ των 33 συμβούλων. Παρότι οι σύμβουλοι αυτοί έχουν εκλεγεί με διαφορετικούς συνδυασμούς, εντούτοις αποτελούν πλειοψηφία για το δήμαρχο επειδή όλοι εκπροσωπούν τα συμφέροντα της δημοτικής ενότητας Αρταίων.

Αφού ο Δήμαρχος έχει την πλειοψηφία του συνδυασμού με τον οποίο εκλέγεται και την πλειοψηφία των συμβούλων που εκπροσωπούν τα συμφέροντα των πολιτών τής αναλογικά μεγαλύτερης σε πληθυσμό δημοτικής ενότητας, είναι φανερό ότι μπορεί να προσφέρει στις μικρότερες δημοτικές ενότητες μόνο ό,τι οι δύο πλειοψηφίες του επιτρέπουν, **το οποίο ισούται με το τίποτα.**

Οι μικρότερες δημοτικές ενότητες, όπως φαίνεται στον πίνακα 1, διαθέτουν 6 συμβούλους που δεν ανήκουν σε καμία από τις δύο πλειοψηφίες του δημάρχου. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν αυτοί οι 6 σύμβουλοι συσπειρωθούν και συνεργαστούν, δεν μπορούν να διεκδικήσουν τίποτα με την ψήφο τους, καθώς αποτελούν αμελητέα μειοψηφία. Θυσιάζονται με αυτόν τον τρόπο στο διηνεκές στο βωμό του συγκεντρωτισμού, προς όφελος της ισχυρότερης δημοτικής ενότητας. Έτσι ο δήμαρχος ανάγεται στον απόλυτο άρχοντα **ενός απόλυτα συγκεντρωτικού συστήματος. Και στη δημοκρατία δεν υπάρχουν απόλυτοι άρχοντες.**

Η έρευνά μας έδειξε ότι, με αποκλίσεις, το ίδιο ισχύει σε όλους τους δήμους της χώρας. Προκύπτει, λοιπόν, ότι οι μικρότερες σε δύναμη δημοτικές ενότητες οδηγούνται με **μαθηματική ακρίβεια στην εξαφάνισή τους.**

3.2. Οι Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ως μονάδες δημοκρατίας με βάση το αναλογικό εκλογικό σύστημα

Στον πίνακα 2 παρουσιάζεται ο αριθμός των περιφερειακών συμβούλων ανά περιφερειακή ενότητα και συνδυασμό στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Όπως και στην περίπτωση των δημοτικών ενοτήτων του Δήμου Αρταίων, παρατηρούμε ότι στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας η εφαρμογή του αναλογικού εκλογικού συστήματος δεν οδηγεί σε ισοδύναμη πολιτική εκπροσώπηση των περιφερειακών ενοτήτων στο περιφερειακό συμβούλιο,

γεγονός που και στην περίπτωση αυτή αντιβαίνει την **αρχή της ισοδυναμίας των μονάδων δημοκρατίας**, και συνεπώς οι περιφερειακές ενότητες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας **δεν αποτελούν μονάδες δημοκρατίας**.

Πίνακας 2: Αριθμός περιφερειακών συμβούλων ανά περιφερειακή ενότητα και συνδυασμό

Περιφερειακή Ενότητα \ Αριθμός Περιφερειακών Συμβούλων	Αλληλεγγύη Σύγχρονη Ανθρώπινη Μακεδονία	Κεντρική Μακεδονία - Περιφέρεια Προσταθλήτρια	Ριζοσπαστική Αριστερή Ενότητα	Ελληνική Αυγή για την Κεντρική Μακεδονία	Συμμετέχω Ανεξάρτητη Αυτοδιοικητική Κίνηση για την Κ. Μακεδονία	Λαϊκή Συνεπίρροση Κεντρικής Μακεδονίας	Πολίτες Μπροστά - Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	Οικολογία Αλληλεγγύη	Ανταρσία στην Κεντρική Μακεδονία - Αντικαπιταλιστική Αριστερά	N	%
Θεσσαλονίκης	27	5	2	2	1	2	1	1	1	42	59,15
Σερρών	2	1	0	1	1	1	1	0	0	7	9,86
Ημαθίας	2	1	1	0	1	0	0	0	0	5	7,04
Πέλλας	4	1	0	0	0	0	0	0	0	5	7,04
Πιερίας	4	1	0	0	0	0	0	0	0	5	7,04
Χαλκιδικής	2	1	1	0	0	0	0	0	0	4	5,64
Κιλκίς	2	1	0	0	0	0	0	0	0	3	4,23
Σύνολο	43	11	4	3	3	3	2	1	1	71	100

Και στην περίπτωση αυτή ο περιφερειάρχης στηρίζεται σε δύο μεγάλες πλειοψηφίες:

1. την πλειοψηφία του συνδυασμού με τον οποίο εκλέγεται και προκύπτει από όλες τις περιφερειακές ενότητες, δηλαδή 43 περιφερειακούς συμβούλους, και
2. την πλειοψηφία των συμβούλων της περιφερειακής ενότητας Θεσσαλονίκης, η οποία σχηματίζεται από όλους τους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές, δηλαδή 42 περιφερειακούς συμβούλους.

Παρατηρούμε, δηλαδή και εδώ, όπως και στους δήμους, ότι το αναλογικό εκλογικό σύστημα ανάγει τον Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας σε απόλυτο άρχοντα ενός απόλυτα συγκεντρωτικού συστήματος οδηγώντας τις μικρότερες σε δύναμη περιφερειακές ενότητες σε κοινωνικό και οικονομικό μαρασμό.

3.3. Οι Περιφέρειες της χώρας ως μονάδες δημοκρατίας με βάση το αναλογικό εκλογικό σύστημα

Στον πίνακα 3 παρουσιάζεται ο αριθμός των βουλευτών ανά περιφέρεια και πολιτικό κόμμα στο ελληνικό κοινοβούλιο.

Όπως και στην περίπτωση των δημοτικών ενοτήτων και των περιφερειακών ενοτήτων, η εφαρμογή του αναλογικού εκλογικού συστήματος δεν οδηγεί σε ισοδύναμη πολιτική εκπροσώπηση των περιφερειών στο ελληνικό κοινοβούλιο, γεγονός που και στην περίπτωση αυτή αντιβαίνει την **αρχή της ισοδυναμίας των μονάδων δημοκρατίας** και συνεπώς οι περιφέρειες της χώρας δεν αποτελούν μονάδες δημοκρατίας.

Πίνακας 3: Αριθμός βουλευτών ανά περιφέρεια και πολιτικό κόμμα στο ελληνικό κοινοβούλιο σύμφωνα με το αναλογικό εκλογικό σύστημα.

Αριθμός Βουλευτών Περιφέρεια	ΣΥΡΙΖΑ	ΝΔ	ΠΟΤΑΜΙ	ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ	ΚΚΕ	ΑΝΕΑ	ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ	ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡΩΩΝ	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ	N	%
	Περιφέρεια Αττικής	32	22	4	7	6	5	4	5	2	87
Περιφέρεια Κεντρ. Μακεδονίας	19	10	2	7	2	3	3	3	0	49	16,32
Περιφέρεια Θεσσαλίας	11	5	2	1	2	1	0	1	0	22	7,32
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	8	4	1	0	2	0	3	0	2	20	6,65
Περιφέρεια Πελοποννήσου	9	5	0	1	0	0	2	0	1	18	5,99
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	12	4	0	0	0	0	1	0	0	17	5,66
Περιφέρεια Κρήτης	10	3	1	0	1	0	1	0	0	16	5,31
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	10	4	0	2	0	0	0	0	0	16	5,32
Περιφέρεια Ηπείρου	8	4	0	0	0	0	0	0	0	12	4,32
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	8	3	0	0	0	0	0	0	0	10	3,31
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	6	2	0	0	0	0	1	0	0	9	2,99
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	5	0	0	1	0	0	0	0	0	6	1,99
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	3	2	0	0	1	0	0	0	0	6	1,99
Επικρατείας	5	4	0	1	1	0	1	0	0	12	4,00
Σύνολο Ελληνικού Κοινοβουλίου	146	72	10	20	15	9	16	9	5	300	100,17

Στην περίπτωση του ελληνικού κοινοβουλίου, ο πρωθυπουργός της χώρας στηρίζεται:

1. στην κομματική πλειοψηφία που προκύπτει από τον αριθμό των βουλευτών όλων των περιφερειών της χώρας, δηλαδή 146 βουλευτές, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι 50 βουλευτές με τους οποίους πριμοδοτείται το πρώτο κόμμα από το ισχύον εκλογικό σύστημα της ενισχυμένης αναλογικής, και
2. στην πλειοψηφία των βουλευτών της περιφέρειας Αττικής, σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας, η οποία σχηματίζεται από όλους τους

βουλευτές των κομμάτων που συμμετείχαν στην εκλογική διαδικασία, δηλαδή 87 βουλευτές της Περιφέρειας Αττικής. Σε αντίθεση με τις δημοτικές ενότητες και τις περιφερειακές ενότητες, οι οποίες ακόμη και αν συσπειρωθούν εξακολουθούν να είναι μειοψηφία, αν οι υπόλοιπες εκλογικές περιφέρειες της χώρας συσπειρωθούν εναντίον της Αττικής, τότε η νέα πλειοψηφία που δημιουργείται είναι υπερδιπλάσια της πλειοψηφίας της Αττικής και ικανή να ανατρέψει τα δεδομένα. Δε συμβαίνει όμως αυτό σε καμία περίπτωση, είτε γιατί οι περιφέρειες δεν μπορούν να συνεννοηθούν μεταξύ τους είτε επειδή υπερισχύει η κομματική ταυτότητα των βουλευτών.

Παρατηρούμε, και εδώ για άλλη μια φορά ότι το εκλογικό σύστημα της ενισχυμένης αναλογικής ανάγει τον Πρωθυπουργό σε απόλυτο άρχοντα ενός απόλυτα συγκεντρωτικού συστήματος. Παράλληλα, πολιτικά κόμματα προτείνουν για δεκαετίες την εφαρμογή της απλής αναλογικής, δίνοντας το μήνυμα ότι αποτελεί τη μοναδική ελπίδα για τη δημοκρατία. Με την απλή αναλογική όμως δεν αλλάζει τίποτε στο πολιτικό σύστημα παρά μόνο ο αριθμός των κομματικών αντιπροσώπων σε κάθε βαθμό διοίκησης. Το αίτημα αυτό, επομένως, δεν αποτελεί τίποτε περισσότερο από ένα επικοινωνιακό τρικ με στόχο την προσέλκυση ψήφων.

3.4. Τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. ως μονάδες δημοκρατίας με βάση το αναλογικό εκλογικό σύστημα¹⁴

Όπως όλοι γνωρίζουμε η ΕΕ αποτελείται από 28 κράτη-μέλη, των οποίων ο πληθυσμός κυμαίνεται κατά προσέγγιση από 400.000 στη Μάλτα έως 82.000.000 στη Γερμανία. Και τα 28 κράτη-μέλη συμμετέχουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με συνολικά 751 ευρωβουλευτές, οι οποίοι κατά κανόνα εκλέγονται αναλογικά προς τον πληθυσμό κάθε κράτους-μέλους και συσπειρώνονται σε ομάδες με βάση την πολιτική τους τοποθέτηση και όχι την εθνικότητά τους¹⁵. Για παράδειγμα, η Μάλτα έχει 6 ευρωβουλευτές, ενώ η Γερμανία 96 (πίνακας 4). Ανεξάρτητα λοιπόν από το σύστημα που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την εκλογή των ευρωβουλευτών, γίνεται φανερό ότι μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ εφαρμόζοντας την καθ' όλα νόμιμη διαδικασία της αναλογικότητας των βουλευτών σύμφωνα με τον πληθυσμό, οδηγούμαστε στο αποτέλεσμα δύο χώρες-μέλη της ΕΕ, όπως η Μάλτα και η Γερμανία, να έχουν διαφορά 90 ευρωβουλευτών. Για το λόγο αυτό αναγνωρίζεται στη Γερμανία το «δικαίωμα» να παίζει ηγετικό ρόλο στην Ευρώπη, που έχει ως συνέπεια να είναι σε όλους τους τομείς η πιο ωφελημένη χώρα της Ευρώπης.

Παρ' ότι οι ευρωβουλευτές είναι ενταγμένοι στα ευρωπαϊκά κόμματα¹⁶,

14 Γεωργιάννης, Π. (2012), *Ελλήνων Πολιτεία – Άμεση Διαδραστική Δημοκρατία. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Διάδραση, σ.σ. 315-316.

15 <http://www.europarl.europa.eu/meps/el/map.html> (προσπελάστηκε στις 15/03/2012).

16 Weidenfeld, W. (Hrsg.) (2004), *Die Europäische Union. Politisches System und Politikbereiche*. Bonn:

είναι ευνόητο ότι συμβαίνει και εκεί ό,τι συμβαίνει και με τα κόμματα ενός έθνους- κράτους, μιας περιφέρειας ή ενός δήμου και σχετίζεται με τις συμμαχίες μεταξύ κομμάτων, όπου οι κομματικές πλειοψηφίες ή οι συμμαχίες κομματικών πλειοψηφιών αποφασίζουν για όλα τα θέματα στο Κοινοβούλιο. Με τον ίδιο τρόπο, αν για παράδειγμα σε όλη την Ευρώπη επικρατούν τα χριστιανοδημοκρατικά κόμματα και στο Ευρωκοινοβούλιο συζητείται ένα σημαντικό θέμα το οποίο έχει αντίκτυπο σε όλες τις χώρες, τότε οι χώρες με τη μεγαλύτερη αντιπροσώπευση ή τις καλύτερες συμμαχίες στο Ευρωκοινοβούλιο, που μπορούν πάντα να έχουν οι πιο ισχυρές χώρες, είναι πολύ πιο εύκολο να επηρεάσουν τα αποτελέσματα των ψηφοφοριών υπέρ τους.

Αν όμως λάβουμε υπόψη τη θέση ότι διαφορετικά πληθυσμιακά σύνολα αποτελούν, παρ' όλες τις διαφορετικότητες και ανισότητές τους, ισότιμες και ισόνομες μονάδες δημοκρατίας, τότε και οι 28 χώρες-μέλη της ΕΕ οφείλουν να αντιμετωπίζονται ως τέτοιες. Συνεπώς, σε κάθε φορέα που έχει αποφασιστικές ή νομοθετικές αρμοδιότητες, είτε αυτό είναι Ευρωκοινοβούλιο¹⁷ είτε κάποιος άλλος φορέας, για να έχουμε δημοκρατικά αποτελέσματα, θα πρέπει, ανεξάρτητα από τον πληθυσμό του κάθε κράτους-μέλους, να υπάρχει ισότιμη εκπροσώπηση όλων των κρατών-μελών. Θα πρέπει, δηλαδή, κάθε κράτος-μέλος ως αυτόνομη μονάδα δημοκρατίας να εκπροσωπείται από ίσο αριθμό βουλευτών στο Ευρωκοινοβούλιο.

Πίνακας 4: Αριθμός ευρωβουλευτών ανά κράτος-μέλος της ΕΕ σύμφωνα με το αναλογικό εκλογικό σύστημα και το προτεινόμενο ισοδυναμικό σύστημα.

Κράτος-μέλος της Ε.Ε.	Ευρωβουλευτές	Αναλογικό σύστημα	Ισοδυναμικό σύστημα
Γερμανία		96	25
Γαλλία		74	25
Ηνωμένο Βασίλειο		73	25
Ιταλία		73	25
Ισπανία		54	25
Πολωνία		51	25
Ρουμανία		32	25
Κάτω Χώρες		26	25
Βέλγιο		21	25
Ελλάδα		21	25
Ουγγαρία		21	25

Bundeszentrale für politische Bildung, σ.σ. 166-185.

17 Weidenfeld, W. (Hrsg.) (2004), *Die Europäische Union. Politisches System und Politikbereiche*. Bonn:

Bundeszentrale für politische Bildung, σ.σ. 80, 102.

Πορτογαλία	21	25
Τσεχική Δημοκρατία	21	25
Σουηδία	20	25
Αυστρία	18	25
Βουλγαρία	17	25
Δανία	13	25
Σλοβακία	13	25
Φινλανδία	13	25
Ιρλανδία	11	25
Κροατία	11	25
Λιθουανία	11	25
Λετονία	8	25
Σλοβενία	8	25
Εσθονία	6	25
Κύπρος	6	25
Λουξεμβούργο	6	25
Μάλτα	6	25
Σύνολο	751	700

Παρατηρούμε και εδώ ότι ενώ φαίνεται ότι όλες οι διαδικασίες έγιναν με δημοκρατικό τρόπο, εντούτοις οδηγούμαστε σε μη δημοκρατικά, ολιγαρχικά αποτελέσματα.

3.5. Συμπερασματικά για το αναλογικό εκλογικό σύστημα και τις μονάδες δημοκρατίας

Συμπερασματικά μπορεί ανεπιφύλακτα να λεχθεί ότι η εφαρμογή του αναλογικού εκλογικού συστήματος, σε οποιαδήποτε έκφρασή του, ενισχυμένη ή απλή αναλογική, στις εκλογικές διαδικασίες κάθε βαθμού διοίκησης, αναδεικνύει απόλυτους άρχοντες και οδηγεί στην προώθηση της ανισότητας, της διαπλοκής, της αδιαφάνειας, της ρουσφετολογίας, του λαϊκισμού, της υπερσυγκέντρωσης πληθυσμών στα αστικά κέντρα, της συγκέντρωσης κεφαλαίων, της απονεύρωσης του πολίτη, βασικά στοιχεία του συγκεντρωτισμού και της ολιγαρχίας. Αποτέλεσμα αυτού είναι οι πληθυσμιακά αδύναμοι φορείς να θυσιάζονται στο διηνεκές στο βωμό του συγκεντρωτισμού, προς όφελος των ισχυρότερων πληθυσμιακά φορέων. Έτσι, οι μικροί γίνονται μικρότεροι, φτωχότεροι και κάποια στιγμή εξαφανίζονται, ενώ οι μεγάλοι γίνονται μεγαλύτεροι, πλουσιότεροι και γιγαντώνονται.

4. Αναλογικό και ισοδυναμικό σύστημα

4.1. Η εφαρμογή του αναλογικού συστήματος στον αθλητισμό

Η πολιτική είναι ένας αγώνας, όπως ακριβώς αγώνες είναι και οι ολυμπιακοί αγώνες της κλασικής και της σύγχρονης εποχής. Οι ολυμπιακοί αγώνες προηγήθηκαν της δημοκρατίας και ενείχαν το στοιχείο της ισοδυναμίας, καθώς οι αθλητές χωρίζονταν με συγκεκριμένα κριτήρια σε διάφορες κατηγορίες για τη διεξαγωγή των αγωνισμάτων και ήταν ισόνομοι έναντι των αθλητικών κανονισμών. Αντίστοιχα, η δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας με την εφαρμογή των μονάδων δημοκρατίας αποτελεί μια έκφραση των κανόνων των ολυμπιακών αγώνων, δηλαδή των κανόνων ισονομίας. Οι αγώνες, είτε είναι πολιτικοί είτε αθλητικοί, οφείλουν να διεξάγονται επί ίσοις όροις, γιατί με τον τρόπο αυτό ενέχουν το στοιχείο της δημοκρατίας.

Πίνακας 5: Εφαρμογή του αναλογικού συστήματος στο ομαδικό άθλημα της καλαθοσφαίρισης

Αγώνας	Αριθμός παικτών αναλογικά με τον πληθυσμό	
	Ελλάδα	Αντίπαλος
1 ^{ος} Αγώνας Ελλάδα – Μάλτα	6	1
2 ^{ος} Αγώνας Ελλάδα – Αλβανία	6	2
3 ^{ος} Αγώνας Ελλάδα – Γερμανία	6	48
4 ^{ος} Αγώνας Ελλάδα – Ρωσία	6	120
5 ^{ος} Αγώνας Ελλάδα – ΗΠΑ	6	180
6 ^{ος} Αγώνας Ελλάδα – Κίνα	6	630

Αφού το αναλογικό εκλογικό σύστημα είναι δίκαιο, αξιόπιστο, καινοτόμο, χρήσιμο, σημαντικό για τη δημοκρατία, δεν θα έπρεπε το σύστημα αυτό να εφαρμοστεί και στον αθλητισμό αντί για το σύστημα που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα; Δεν αισθάνονται αδικημένες οι χώρες με πολύ μεγάλους πληθυσμούς σε σχέση με χώρες με μικρότερο πληθυσμό όταν και οι δύο εκπροσωπούνται από τον ίδιο αριθμό παιχτών σε μια ομάδα π.χ. μπάσκετ;

Σκοπός αυτής της εργασίας δεν είναι η ανάλυση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να εφαρμοστεί το αναλογικό σύστημα στον αθλητισμό. Θα μπορούσε, όμως, να αναφερθεί ένα παράδειγμα που αφορά τον αριθμό των παιχτών της ομάδας μπάσκετ της Εθνικής Ελλάδος σε σχέση με τον αριθμό παιχτών των αντιπάλων της στους αγώνες προετοιμασίας της για το επερχόμενο παγκόσμιο πρωτάθλημα.

4.2. Ισοδυναμικό σύστημα: ένα βήμα προς τη δημοκρατία

Από όσα ειπώθηκαν μέχρι τώρα, φαίνεται ότι το αναλογικό εκλογικό σύστημα είναι σύστημα που οδηγεί στο συγκεντρωτισμό, την ανισότητα και την ολιγαρχία. Για το λόγο αυτό, κάθε προσπάθεια αποκέντρωσης που έχει πραγματοποιηθεί στο ελληνικό κράτος διαχρονικά αποτελεί την αρχή μιας νέας συγκεντρωσης. Το γεγονός αυτό οδηγεί την περιφέρεια της χώρας σε μααρασμό, ως αποτέλεσμα των αντιδημοκρατικών διαδικασιών που συνοδεύουν το αναλογικό εκλογικό σύστημα.

Πίνακας 4: Αριθμός αντιπροσώπων ανά διοικητικό φορέα σύμφωνα με το αναλογικό και το ισοδυναμικό εκλογικό σύστημα.

Διοικητικός φορέας	Εκλογικό σύστημα	
	Αναλο- γικό	Ισοδυναμικό
Δήμος Αρταίων	33	5 σύμβουλοι x 5 δημ. ενότητες 25 δημ. σύμβουλοι
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	71	5 σύμβουλοι x 7 περιφ. ενότητες 35 περ. σύμβουλοι
Ελληνικό Κοινοβούλιο	300	5 βουλευτές x 54 εκλογ. περιφέρειες 270 βουλευτές
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	751	25 βουλευτές x 28 κράτη-μέλη 700 βουλευτές

Καταδείχθηκε, λοιπόν, ότι το αναλογικό σύστημα οδηγεί στην **ανισότητα**, τον **συγκεντρωτισμό** και επομένως στην **ολιγαρχία**, ενώ οι **μονάδες δημοκρατίας** οδηγούν στην **ισότητα**, την **ισονομία** και συνεπώς στη **δημοκρατία**. Για το λόγο αυτό, αντί του αναλογικού συστήματος, προτείνεται η εφαρμογή στις εκλογικές διαδικασίες του ισοδύναμου συστήματος, σύμφωνα με το οποίο κάθε ενότητα φορέα διοίκησης στο δήμο, στην περιφέρεια, στις εκλογικές περιφέρειες της επικράτειας και στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκλέγει ίσο αριθμό εκπροσώπων στο εκάστοτε επίπεδο διοίκησης. Σε περιπτώσεις ισοψηφίας η πλειοψηφία κρίνεται από την ψήφο του αρχηγού.

Σύμφωνα με το αναλογικό σύστημα ο Δήμος Αρταίων έχει 33 δημοτικούς συμβούλους ενώ με την εφαρμογή του ισοδυναμικού συστήματος μονάδων δημοκρατίας μπορεί να έχει 25, 5 ανά δημοτική ενότητα. Αντίστοιχα, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έχει 71 περιφερειακούς συμβούλους, ενώ σύμφωνα με το ισοδυναμικό σύστημα 35 περιφερειακούς συμβούλους, 5 για κάθε περιφερειακή ενότητα. Κατά τον ίδιο τρόπο, το ελληνικό κοινοβούλιο σύμφωνα με το αναλογικό σύστημα αποτελείται από 300 βουλευτές. Με το ισοδυναμικό σύστημα μπορεί να απαρτιστεί από 270 βουλευτές, δηλαδή 5 για κάθε μία από τις

54 εκλογικές περιφέρειες. Αντίστοιχα, το Ευρωκοινοβούλιο μπορεί να απαρτιστεί από 700 βουλευτές, δηλαδή 25 βουλευτές για κάθε ένα από τα 28 κράτη-μέλη.

Αν, λοιπόν, οι πολιτικοί γνωρίζουν ότι το αναλογικό εκλογικό σύστημα εφαρμόζει αντιδημοκρατικές διαδικασίες που οδηγούν στην ανισότητα, το συγκεντρωτισμό και την ολιγαρχία και παρ' όλα αυτά το αποδέχονται, εγκληματούν εις γνώση τους και εις βάρος των πολιτών και της δημοκρατίας. Αν δεν τα γνωρίζουν, οφείλουν είτε να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα για την εφαρμογή των **βασικών αρχών των μονάδων δημοκρατίας**.

5. Συμπεράσματα – Προτάσεις

Στην παρούσα εργασία εξετάστηκε η αναλογικότητα ως πτυχή του πολιτικού συστήματος και ο βαθμός δημοκρατικότητάς της. Μετά από όσα παρουσιάστηκαν, καταλήγουμε στα παρακάτω συμπεράσματα:

1. Η δημοκρατία της Αρχαίας Αθήνας λειτουργεί με βάση τις μονάδες δημοκρατίας, δηλαδή την πολιτική ισοδυναμία των ατόμων, η οποία εκδηλώνεται με την ψήφο, και την πολιτική ισοδυναμία των φυλών, οι οποίες ανεξάρτητα από τον πληθυσμό τους, εκπροσωπούνται από ίσο αριθμό εκπροσώπων στη Βουλή των Πεντακοσίων.
2. Στα σύγχρονα πολιτικά συστήματα, ενώ ο πολίτης με την ψήφο του αποτελεί μονάδα δημοκρατίας όπως στη δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας, δεν ισχύει το ίδιο σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων, περιφερειακών ενοτήτων, εθνικών εκλογικών περιφερειών και ευρωπαϊκών περιφερειών για το λόγο ότι η πολιτική εκπροσώπηση των φορέων αυτών ως προς τον ανώτερο βαθμό διοίκησης δεν είναι ισοδύναμη, δηλαδή δεν αποτελούν μονάδες δημοκρατίας.
3. Η εφαρμογή του αναλογικού εκλογικού συστήματος οδηγεί στην ανισότητα, τον συγκεντρωτισμό και την ολιγαρχία.
4. Η εφαρμογή των μονάδων δημοκρατίας οδηγεί στην ισότητα, την ισονομία και συνεπώς στη δημοκρατία.
5. Το εκλογικό σύστημα της ενισχυμένης αναλογικής είναι ο τάφος της δημοκρατίας, ενώ η απλή αναλογική είναι απλά ένας ωραίος τάφος.
6. Οι συλλογικότητες στη δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας λειτουργούν ως μονάδες δημοκρατίας, σε αντίθεση με τα σύγχρονα πολιτικά συστήματα στα οποία οι συλλογικότητες λόγω πολιτικής ανισοδυναμίας μεταξύ τους λειτουργούν ως μονάδες ολιγαρχίας.
7. Η αναλογία προϋποθέτει την ύπαρξη διαφορετικότητας και βρίσκει εφαρμογή σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής ζωής μεταξύ διαφορετικών υποκειμένων, καταστάσεων ή αντικειμένων, με εξαίρεση τις μονάδες δημοκρατίας του πολιτικού συστήματος.
8. Στη δημοκρατία οι πολίτες είναι ισοδύναμα υποκείμενα και συνεπώς δεν βρίσκει εφαρμογή η έννοια της αναλογίας.

9. Ο δρόμος προς τη δημοκρατία προϋποθέτει, αντί του αναλογικού εκλογικού συστήματος, την εφαρμογή στις εκλογικές διαδικασίες του ισοδύναμου συστήματος, που σημαίνει ότι κάθε πολιτική ενότητα διαθέτει στον ανώτερο βαθμό διοίκησης ισοδύναμη πολιτική εκπροσώπηση με τις υπόλοιπες ενότητες, ανεξάρτητα του πληθυσμού που εκπροσωπεί.

Με την παρούσα εργασία αναδειξαμε ένα μόνο από τα πολλά προβλήματα του ισχύοντος πολιτικού συστήματος, η αναδιάρθρωση του οποίου απαιτεί πολλές παρεμβάσεις, τόσο σε νομοθετικό όσο και σε συνταγματικό επίπεδο, έτσι ώστε να τεθούν στέρεες βάσεις ενός δημοκρατικού πολιτεύματος.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αριστοτέλης, *Αθηναίων Πολιτεία*, 21.3 και 43.2.

Γεωργιογιάννης, Π. (2012), *Ελλήνων Πολιτεία – Άμεση Διαδραστική Δημοκρατία. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Διάδραση.

Μπαμπινιώτης, Γ. (1998), *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, Λήμματα ισοδύναμος – ισοδυναμώ – ισοδυναμία. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε..

Στεφανόπουλος, Σ. (2004), *Ελλήνων Θέσμια. Πολιτειακές δομές και πολιτικές λειτουργίες στην αρχαία Ελλάδα*. Αθήνα: Λιβάνης.

Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 2, § 3, όπως διαμορφώθηκε από την Ζ' Αναθεωρητική Βουλή στις 6/4/2001.

Τεγόπουλος-Φυτράκης (1995), *Ελληνικό Λεξικό*, Λήμμα ανάλογος, Αθήνα: Αρμονία.

Φραγκούλης, Α. (2005), *Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής*, Λήμμα ισοδύναμος. Αθήνα: Πατάκης.

Ξενόγλωσση

Meyer, Th. (2009), *Was ist Demokratie? Eine diskursive Einführung*, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, p.p. 16-17.

Schmidt, V. A. (2006), *Democracy in Europe. The EU and National Politics*. Cambridge.

Ιστοσελίδες

http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/tools/liddel-scott/search.html?lq=%E1%BC%80%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafylli

[des/search.html?lq=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82&dq=](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82&dq=)
http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82&dq

Βιογραφικά στοιχεία συγγραφέα

Ο Παντελής Γεωργογιάννης είναι πτυχιούχος Παιδαγωγικής Ακαδημίας Μυτιλήνης. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Bochum Γερμανίας Κοινωνικές Επιστήμες και Ψυχολογία και αναγορεύτηκε Διδάκτωρ της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών. Υπηρέτησε 10 χρόνια στο σχολείο Schnellmarkt του Gevelsberg, 2 χρόνια στο Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Dortmund και 27 χρόνια στο ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών απ' όπου αφυπηρέτησε στη βαθμίδα του Καθηγητή. Στοιχεία επικοινωνίας στο: <http://www.elppo.gr>, <http://www.protagonistis.gr>, <http://periodiko.inpatra.gr>.